

Розробка стимулів технологічного удосконалення в контексті сталого розвитку

Наумець Ю.Г., аспірант

Національний університет „Львівська політехніка”, м. Львів

Ідея сталого розвитку є дуже популярною як серед науковців, так і серед практиків. Але для багатьох країн практична реалізація концепції сталого розвитку, враховуючи технологічне забезпечення, є досить утопічною з огляду існуючих технологій. Оскільки сталий розвиток, у своїй основі, передбачає не лише відсутність додаткових викидів, але й зменшення вже існуючих.

В першу чергу, виникають технологічні проблеми при реалізації концепції сталого розвитку. Саме цим проблемам, а також можливим шляхам їх вирішення, і буде приділена основна увага.

Практична реалізація будь-якої природоохоронної діяльності передбачає також і використання таких технологій, які б дозволили це реалізувати. Окремим випадком, так званої природоохоронної діяльності, є закриття або пряма заборона певних видів виробництв або товарів. При наявності товарів-замінників, що відповідають екологічним вимогам, це можна назвати технологічною заміною, при їх відсутності — зменшенням добробуту населення.

Прикладом першого є заборона у певних країнах товарів, що не піддаються вторинній переробці, або ж вона є економічно не вигідною. Прикладом другого є зменшення викидів шкідливих речовин українськими підприємствами у порівнянні з 1990-1991 рр., що є наслідком економічної кризи 90-х років та закриття більшості підприємств. В свою чергу, це призвело до значного зменшення добробуту населення України та до значного зростання імпорту товарів.

Отже, проаналізуємо, що стимулює удосконалення технологій для зменшення викидів (інвестування коштів, створення відповідних умов, що передбачає і відповідну державну політику) як з боку держави, так і з боку окремих підприємств?

В першу чергу, звернемо увагу на те, які саме країни є передовими у створенні новітніх технологій та їх практичній реалізації, оскільки наявність лише одного не матиме позитивного впливу на добробут населення та природоохоронну діяльність. Певно першою країною у списку буде Японія. Без урахування технологічної складової, ресурсне забезпечення цієї країни складає від 2% до 20% від ВВП [1].

З огляду на цей факт, можна зробити попередній висновок, що причинами розвитку технологій у країні, технологічного удосконалення вже існуючих товарів та впровадження новітніх технологій є обмеженість ресурсів з одночасною потребою суспільства у товарах та послугах.

Обмеженість ресурсів є першоосновою для пошуку шляхів більш ефективного використання існуючих ресурсів. Оскільки просто не лишає інших можливостей виробництва та споживання. Потреба суспільства (реальна або штучно створена) є першоосновою взагалі для споживання, для виробництва товарів та послуг.

Більшість тенденцій у Світі, що стосуються ресурсів та технологій, є достатньо передбачуваними. Зокрема, це подорожчання та поступове вичерпання невідновних джерел енергії. Українське населення це може відчувати практично кожен рік, коли Росія піднімає ціни на енергоносії. Ще одною тенденцією є поступове підвищення добробуту населення та використання нових і більш складних технологій.

Саме розуміння цих очевидних тенденцій має стати надійним стимулом щодо організації своєї діяльності. Зокрема, в Японії у всіх пріоритетних напрямках діяльності, державній політиці та стратегічних цілях підприємств пріоритетними напрямками стали енергозберігаючі технології та технології, що базуються на відновлювальній енергії. Аналогічні напрямки стали пріоритетними навіть в освіті та наданні міжнародних грантів.

Основним інструментом державного стимулювання в Японії стали фінансові, зокрема це фіскальна політика та її реформи на 2009-2010 рр. [2], що передбачають податкові пільги для підприємств та домашніх господарств при впровадженні енергозберігаючих технологій та технологій, що працюють на відновлювальній енергії.

Таким чином, можна зробити висновки, що для успішного впровадження принципів та цілей стійкого розвитку, необхідно обмежити національну економіку (в тому числі і створення штучних обмежень за допомогою фінансових інструментів) у доступі до енергоресурсів. Також необхідно надати стабільні гарантії певних пільг при впровадженні або розробці енергозберігаючих технологій або технологій, що працюють на відновлювальній енергії. Важливим є орієнтація підприємств на використання вже існуючих наукових розробок, навіть без інвестування у нові.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. www.stat.go.jp

2. www.mof.go.jp